

Input // output

Werkrelatie

Hoe hechter de persoonlijke relatie met de baas is, hoe sterker de geloofwaardigheid van bonussen wordt, maar hoe zwakker die van ontslagdreigementen binnen het arbeidscontract. Als de relatie met de baas gemiddeld is, is het mogelijk dat geen van beide werkprykkels geloofwaardig is. Aangezien beide werkprykkels leiden tot een toename van de productiviteit van de werknemer, kan deze dus toenemen als de relatie met de baas minder persoonlijk wordt. Daarnaast kunnen bonussen vaker voorkomen als de relatie met de baas hechter is. Dur en Tichem komen tot

deze bevindingen door gebruik te maken van een theoretisch principaal-agent-model. Er is echter een uitzondering op deze bevindingen, namelijk als de relatie met de baas zeer sterk is. Dan is er geen enkele prikkel nodig om de werknemer te bewegen hard te werken.

Dur, R en J. Tichem (2012) *Social relations and relational incentives*. Tinbergen Institute Discussion paper, 054.

Participatie

Larsen en Pedersen onderzoeken de trend van de arbeidsparticipatie van 60- tot 74-jarigen in Denemarken. De auteurs gebruiken hiervoor empirische data over de afgelopen vijftien jaar. Uit deze gegevens blijkt dat de arbeidsparticipatie in de onderzochte periode een stijgende trend volgt, met name voor 60- tot 64-jarige mannen en 60- tot 74-jarige vrouwen. Deze stijging is toe te schrijven aan een toegenomen arbeidsvraag. Volgens de auteurs hebben de conjunctuur en recente beleidshervormingen, die het aannemen van vroeggepensioneerden aantrekkelijker maken, bijgedragen aan deze vraagstijging. Voor 65- tot 74-jarige mannen is de arbeidsparticipatie echter stabiel gebleven, ondanks hervormingen met als doel de uitstel van pensionering. Paneldata tonen aan dat de kans op arbeidsparticipatie positief gerelateerd is aan opleidingsniveau, het bezitten van een huis en het sparen bij een pensioenfonds. Voor mannen betekent getrouwd zijn een hogere kans op arbeidsparticipatie, voor vrouwen geldt het tegenovergestelde.

Larsen, M. en P.J. Pedersen (2012) *Paid work after retirement: recent trends in Denmark*. IZA Discussion paper, 6537.

Integratie

In de afgelopen twintig jaar is de integratie tussen de arbeidsmarkten van de EU15-landen niet toegenomen. Er bestaan nog steeds aanzienlijke barrières die de vrije beweging van arbeid hinderen. Op basis van een econometrisch model concluderen Bartz en Fuchs-Schündeln dat verschillen in taal hieraan ten grondslag liggen. Het tekenen van het Schengenakkoord en de introductie van de euro hebben daarbij geen compenserend positief effect gehad.

Bartz, K. en N. Fuchs-Schündeln (2012) *The role of borders, languages, and currencies as obstacles to labor market integration*. CEPR Discussion Paper Series, 8987.

Rankings

Voor de toekenning van onderzoeksgelden wordt onder andere gekeken naar de scores met betrekking tot publicaties in wetenschappelijke tijdschriften. De bestaande methoden om de kwaliteit van academische publicaties te toetsen hebben echter te kampen met een systematische afwijking. Het blijkt dat tijdschriften met minder artikelen of pagina's in alle populaire toetsmethoden een bevoordeelde positie hebben. Niet alleen zorgt dit voor een beperkt verschil tussen kwaliteit en kwantiteit, maar ook kunnen de scores eenvoudig worden gemanipuleerd, bijvoorbeeld door het splitsen van artikelen. Ook kan worden ingespeeld op hoe de omvang van de tijdschriften wordt getoetst: aan de hand van het aantal pagina's of het aantal artikelen. Theoretisch onderzoek van Kóczy en Nichifor impliceert dat de bestaande publicatiescores met terughoudendheid geïnterpreteerd dienen te worden. De auteurs ontwikkelen een aanpassing aan de bestaande methoden om de gevonden systematische afwijking eruit te filteren.

Kóczy, L.A. en A. Nichifor (2012) *The intellectual influence of economic journals: quality versus quantity*. METEOR Research Memorandum, 025.

Handelsoverschot

In 2011 bedroeg de totale waarde van de door Nederland geëxporteerde goederen naar de overige zestien eurolanden 294 miljard euro. De waarde van de import uit deze landen was 147 miljard euro. Hiermee bedroeg het handelsoverschot 147 miljard euro; dit is bijna een kwart van

het Nederlandse bruto binnenlands product. Van het totale handelsoverschot werd 116 miljard gerealiseerd middels handel met Duitsland, België en Frankrijk.

CBS (2012) *Handelsoverschot Nederland grootste binnen eurozone*. CBS Webmagazine, 30 mei.

De auteur heeft verklaard dit artikel te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Generaties

Büchner *et al.* onderzoeken langs welke mechanismen de inkomenspositie van vaders effect heeft op het inkomen van hun zonen. De onderzoekers concluderen dat vijftig procent van de correlatie tussen inkomen van de vader en toekomstig inkomen van de zoon is toe te schrijven aan cognitieve vaardigheden en scholing van de zoon. Hierbij is het effect van scholing het grootst. Het sociale kapitaal van de buurt waarin de zoon opgroeit, verklaart zes procent van de correlatie tussen inkomen van vader en zoon. De onderzoekers concluderen hieruit dat 44 procent van de intergenerationele correlatie van inkomens van vader en zoons toe te schrijven is aan niet-onderzochte variabelen als karaktereigenschappen en de overheveling van familiebezit.

Büchner, C., F. Cörvers, T. Traag en R. van der Velden (2012) How do education, cognitive skills, cultural and social capital account for intergenerational earnings persistence? Evidence from the Netherlands. *ROA Research Memorandum*, 7.

Arbeidsaanbod

Een hoger opleidingsniveau resulteert in een hogere arbeidsparticipatie, met name voor vrouwen. Dat is de conclusie die Van Elk *et al.* trekken op basis van empirische gegevens. Het effect wordt kleiner naarmate het onderwijsniveau toeneemt. Het mechanisme achter deze resultaten is een toenemende relatieve voorkeur voor werken ten opzichte van vrije tijd naarmate het onderwijsniveau toeneemt. Tevens bestaat er een positieve loonelasticiteit van arbeidsparticipatie, die verzwakt bij elk hoger opleidingsniveau. Deze elasticiteit is voor elk opleidingsniveau sterker voor vrouwen dan voor mannen. De auteurs vinden geen effect van onderwijs op het aantal gewerkte uren.

Elk, R. van, D. Lanser en S. Gerritsen (2012) Relatie opleidingsniveau en arbeidsaanbod. *CPB Achtergronddocument*, 29 mei.

Grondstofproductiviteit

Grondstofproductiviteit wordt gedefinieerd als het bbp gedeeld door de hoeveelheid materialen die worden geconsumeerd. In de periode 2000–2011 is de grondstofproductiviteit gestegen van 1,33 euro per kilogram tot 1,55 euro per kilogram in de EU27. Dit komt overeen met een jaarlijkse toename van

Crisis

De economische groei in de ontwikkelingslanden blijft ondanks de financiële crisis gemiddeld genomen positief. Deze statistieken komen echter voornamelijk voort uit de ontwikkelingen in China, India, Indonesië en Brazilië. Van Bergeijk toont aan dat de crisis een zeer negatief effect heeft op de groep minst ontwikkelde landen. Deze landen ondervinden een sterk afnemende groei van het bbp per hoofd van de bevolking en een afname van ontwikkelingshulp waar een groot deel van hun economie afhankelijk van is.

Bergeijk, P.A.G. van (2012) Where the financial and economic crisis does bite: impact on the least developed countries. *ISS Working Paper*, 542.

Normen

De bereidheid van managers om oudere werknemers in dienst te houden wordt sterk beïnvloed door sociale leeftijdsnormen die een manager ervaart. Deze normen hoeven niet per se samen te vallen met de pensioenleeftijden van pensioenfondsen. Dit concluderen Karpinska *et al.* op basis van hun onderzoek onder 238 Nederlandse managers.

Karpinska, K., K. Henkens en J. Schippers (2012) Retention of older workers. Impact of managers' age norms and stereotypes. *Netspar Discussion Papers*, 018.

Kritiek

Reclame gericht op het bekritisieren van concurrerende merken ten favore van het eigen merk leidt tot een afname van de totale industriewinst. Anderson *et al.* gebruiken data uit de Amerikaanse markt voor pijnstillers in de periode van 2001–2005 om tot de conclusie te komen dat dit soort reclame slechts half zoveel opbrengt voor de afzender als promotie voor het eigen merk. Daarnaast leidt dergelijke negatieve reclame tot een sterke winstdaling voor het doelwit. Andere marktdeelnemers profiteren wel van dit soort reclame, maar deze spillovers in combinatie met de winststijging voor de afzender zijn niet genoeg om de schade voor het doelwit te compenseren. Deze bevindingen werpen licht op het feit dat bekritisierende reclame slechts in weinig markten gebruikt wordt.

Anderson, S.P., F. Ciliberto, J. Liaukonyte en R. Renault (2012) Push-me pull-you: comparative advertising in the OTC analgesics industry. *CEPR Discussion Paper Series*, 8988.

Polarisatie

Azomahou en Diene onderzoeken de polarisatie van inkomen per hoofd van de bevolking tussen 34 Afrikaanse landen in de periode 1966–2008. De polarisatie van inkomens tussen landen is van belang voor de politieke en economische stabiliteit van het continent. De auteurs concluderen dat er over de gehele periode sprake is van toenemende polarisatie tussen hoge en lage inkomens tussen de verschillende landen. Dit effect kan worden toegeschreven aan verschillen in ontwikkeling in de sectoren landbouw en industrie. Afrikaanse landen zijn echter niet stabiel in hun relatieve inkomenssituatie en veranderen gedurende de onderzochte periode van relatief hoge naar relatief lage niveaus van inkomen per hoofd. Nader onderzoek is nodig om de bijdrage van het institutionele kader in de verschillende landen aan de polarisatie te kunnen bepalen.

Azomahou, T.T. en M. Diene (2012) Income polarization and innovation: evidence from African economies. *UNU-MERIT Working Paper Series*, 048.

1,6 procent. De groei is mede ingegeven doordat de grondstof-intensieve industrie en bouwsector in 2009 veel sterker geraakt werden door de economische crisis dan de dienstensector.

Eurostat (2012) EU's resource productivity on the increase. *Eurostat Statistics in Focus*, 22.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.